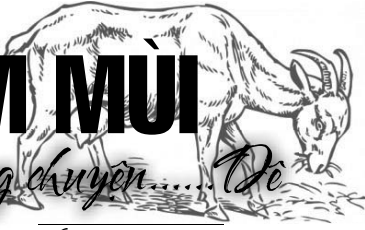

NĂM MÙI

và những chuyện... Dê

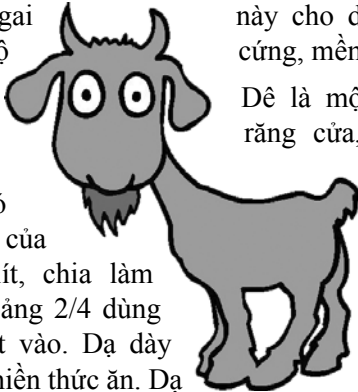
• hoatrangnguyen

Ngựa phi nước đại để về thảo nguyên, thơ thần nhai cỏ mùa xuân, nhường lại cho anh, chị Dương râu thông thả đi vào cung đầu số Ất Mùi, con Dê.

Dê thuộc lớp động vật nhai lại, chân có móng. Dê có bộ lông mịn, lông Dê có một màu hoặc nhiều màu thường là màu đen, trắng, xám, nâu. Lông Dê dài ngắn tùy theo vùng địa lý Dê cư trú, như ở vùng nóng thì lông ngắn, thưa. Dê ở vùng lạnh thì lông dài và dày. Dê đực có sừng, tùy theo loại dê, thì sừng có hình dáng khác nhau như sừng thẳng đứng, sừng ngược về phía sau hay sừng hình tròn ốc. Dê đực và cái đều có râu. Mắt dê có con ngươi hình chữ nhật. Giống như Bò, Ngựa, Cừu, Dê hay nhai lại khi rãnh rỗi. Dê thích gặm cỏ, tuy nhiên nếu đói, Dê cũng ăn luôn cành, gai, gốc, vỏ cây. Lưỡi Dê có nhiều gai, các gai này cho dê những cảm giác cứng, mềm của thức ăn.

Hàm trên của dê là một khối xương lớn, hàm dưới có tám răng cửa cọ sát cây, lá. Sau đó sẽ dùng răng hàm nhai lại. Dạ dày của dê có dung tích bốn ngăn. Ngăn chứa được 30 lít, chia làm thứ nhất lớn khoảng 2/4 dùng để chứa các thức ăn mới vừa nuốt vào. Dạ dày nhất, dùng để nghiền thức ăn thô ong là túi nhỏ dày lá sách lớn và thu hút những chất dinh dưỡng. Dạ dày múi khế có nhiều tuyến tiêu hoá và mạch máu để chuyển tiếp các chất bổ dưỡng đến ruột non, hấp thụ để nuôi cơ

thể, phần dư lại tổng xuống ruột già để bài tiết ra ngoài. Dê cũng có thể nhịn nước lâu dài trên sa mạc, có sức chịu đựng mưa nắng, tuyết phủ. Dê đực có mùi hôi phát ra từ hai sừng, mùi này thường quyến rũ được các chị Dê.

Dê sinh sống ở khắp nơi trên thế giới, chúng có mặt ở đồng bằng, rừng rậm hoặc núi non. Dê cũng có trên chục loại khác nhau... đại khái như loại Ibex thuộc vùng núi Sudan, Siberia, Alps, Caucasus. Loại Rocky Mountain sống ở Hoa Kỳ, Canada. Loại Dê cổ trắng, cổ đen, Couclair, Angola, Saanen, Alpine, Chamoise... Ngoài ra người ta cũng phân Dê ra làm hai nhóm - Dê nhà và Dê hoang.

Dê hoang sống từng bầy trong rừng núi. Dê nhà sống với loài người, chúng được chăn nuôi trong chuồng trại, có giá trị kinh tế cao. Người ta nuôi dê để lấy thịt, lấy sữa, lấy da, lấy lông, làm cảnh. Thời kỳ sau 1975, khi cộng sản chiếm miền Nam VN, thực phẩm phát theo tiêu chuẩn đầu người, sữa uống là một thực phẩm cao cấp, vì vậy có người cố gắng nuôi một con Dê trong nhà để lấy sữa nuôi trẻ sơ sinh và người già tật bệnh.

Dê là giống sinh sản rất nhanh, chừng 6-8 tháng tuổi là Dê bắt đầu động dục, một ngày động dục bốn lần với nhiều dê cái khác nhau. Dê cái mang thai chừng 140 ngày là sinh sản.

Vì Dê sinh sản nhanh cũng như ăn tạp, nhiều nhất là cây cỏ, thích leo trèo... do đó có một số lưu ý về những trại nuôi Dê nhà, nhất là không nên thả rong chúng mà không có kiểm soát.

Dê trong tử vi đông phương, tại vị đầu số cung Mùi, trong dân gian, người ta cũng kêu là Dương. Người có tuổi Mùi, cảm xúc thường bén nhạy, tinh tế, giỏi về kiến thức, ít chú trọng công việc, cuồng nhiệt nhưng dễ nãn chí, bi quan, cũng dễ thích nghi với hoàn cảnh, ít được may mắn, mộ đạo, đời sống trung bình. Hợp với Mão, Ngọ, Hợi. Kỵ với Tí, Tuất, Sửu. Tuổi Mùi tương ứng với sao Cancer là Bắc Giải, tình cảm hiền lành, mơ mộng, dịu dàng, thiếu bản lĩnh, luôn cần chỗ dựa, không thích độc lập. Có óc thẩm mỹ, chung thủy và gắn bó với người và vật chung quanh. Thông minh nhưng lười biếng, cũng khó khăn khi tìm đối tượng trong tình yêu, xã thân cho người mình thương yêu, nếu có. Ở phương Tây, Dê cũng được nằm trong 12 cung hoàng đạo, sao Capricornus là Miền Dương, hình vẽ là con dê sừng dài cong ngược về phía sau, tuổi này tương ứng với

tuổi Sửu là người kiên định, độc lập, thực tế, khép mình trong kỷ luật, họ luôn trung thực, giao thiệp, đứng đắn và bền chắc.

Trong đời sống hằng ngày, Dê là con vật được thuần hoá để sống gần gũi với con người, do đó hình tượng Dê ảnh hưởng mạnh mẽ, đa dạng, tích cực tới đời sống văn hoá của nhiều nước. Dê được biểu tượng cho sinh lực tinh dục.

Ở phương Đông, ngàn xưa, cổ Ai Cập coi Dê là thần vật, dùng để tế thần. Với thuyết 12 con giáp, Dê ở địa chỉ Mùi. Giờ Mùi kéo dài từ 13-15 giờ, thời gian mở đầu cho buổi chiều. Thời gian này được nghỉ ngơi, để thêm sức lực cho buổi lao động buổi chiều. Ở Trung quốc, thời quân chủ, về đêm vua chúa dùng xe Dê để ngự đến điện các phi tần. Dê cũng là con vật được các nước láng giềng phải triều cống mỗi năm cho Trung Hoa.

Ở Việt Nam, Dê là thực phẩm, cũng dùng để tế lễ... Ở phương Tây, Dê cũng có trong cung hoàng đạo. Dê có trong văn học, bi kịch. Biểu tượng của chòm sao “Makét” được tìm thấy ở phía Nam trên bầu trời, đây là hình tượng của một con Dê khuy gối. Chòm Makét thường được mô tả là một con Dê với đuôi cá, vì vậy Makét được ví như con Dê biển, hay con Dê trên cạn. Ở Do Thái, hình ảnh Dê có trong Thiên chúa giáo.

Từ Á sang Âu, Dê có nhiều trong chuyện cổ. Ở Hy Lạp, huyền thoại về vị thần Pan, ông ngâm mình xuống sông Nile, phần trên mặt nước là Dê, phần dưới nước là đuôi cá để chiến đấu với quái vật Typhon. Cũng trong huyền thoại Hy Lạp, con Dê đực là hình tượng của thần Pan, thủy tổ của mục đồng. Pan sống ở vùng núi cao, thổi sáo bằng ống sậy, để tưởng nhớ người yêu đã lẫn hồn vào lau lách. Cũng có một huyền thoại khác về thần Pan, cha của Pan là thần Hermes, mẹ là một nữ thần rừng. Ngoài ra còn chuyện con Dê biển, hình ảnh của Nam thần, xứ Babylon, có nhiều quyền năng tên là Ea có hình dạng đầu mình là Dê nhưng có đuôi cá. Ban đêm thần Ea sống trong đại dương, ban ngày ngồi lên để canh giữ đất liền.

Cũng có một quái vật Dê, có thân hình là một con Dê, có hàm lợn, sừng lớn, sức mạnh lợi hại, to lớn bằng con Hà Mã, lông vàng hay nâu. Quái vật này được gọi là Yale, Yale thường dùng sừng làm vũ khí lợi hại, tấn công địch, thường đâm xuyên qua đôi thủ, lạnh lẽo xoay trở và nhanh nhẹn ở mọi hướng.

Thời cổ La mã, trong lễ hội Lupercalia vào 15 tháng giêng, thầy tế lễ dâng lên thần linh một con Dê và một con chó, để cầu cho mưa thuận gió hoà, mọi người sạch tội. Sau đó da Dê được phân phát cho các nam nhân, đeo bên mình để họ có sức mạnh dẻo dai trong công việc đồng áng. Phụ nữ cũng tìm cách chạm vào miếng da Dê, để họ sẽ sinh nở được dễ dàng hơn. Do đó sau lễ hội này, nhiều trai gái nên duyên cũng nhờ miếng da Dê này.

Ở Do Thái, con Dê, Lừa rất gần gũi với xã hội. Nào là mục đồng chăn Dê, chuyện Chúa Jesus được sinh trong hang lạnh lẽo, nằm trong máng cỏ được thiên sứ hội tụ Dê, Cừu... nằm chung quanh để chuyện hơi ấm cho hài nhi. Chuyện cổ ở Bắc Âu, có thần Thor cưỡi trên cỗ xe kéo bằng hai con Dê. Mỗi khi người Bắc Âu cỗ nghe tiếng sấm, họ bảo rằng, đó là thần Thor đang cưỡi xe Dê đang đến để chiến đấu với khổng lồ đá Hrungrir. Thor dùng búa chiến đấu với cặp sừng của Hrungrir. Búa đụng sừng, búa văng mất, sừng bị vỡ, mảnh sừng đánh trúng vào đầu Thor.

Trung quốc có những chuyện cổ liên quan đến Dê- Chuyện Tô vũ chặn Dê. Tô Vũ là quan nhà Hán, đi sứ sang Hung Nô. Hung Nô dụ Tô Vũ hàng nhưng ông không chịu nên bị Rợ bắt đày lên miền Bắc Hải lạnh giá để chặn Dê đực. Vua Hung Nô hẹn chỉ thả tự do cho Tô Vũ khi nào đàn Dê đực đẻ con. Tô Vũ chặn dê, trú trong hang lạnh suốt 19 năm trời với người vợ Hung Nô, hai vợ chồng có thêm một đứa con. Sau nhà Hán đánh bại Hung Nô, Tô Vũ mới được giải thoát trở về quê hương.

Chuyện tướng Bá Lý Hề người nước Ngưu. Ngưu bị Tấn chiếm, ông phải lưu lạc sang Sở làm kẻ chăn Dê. Vua nước Tấn là Tấn Mục Công biết ông là người tài giỏi, sai người đem 5 bộ da dê để chuộc về làm tướng quốc, về sau Bá Lý Hề giúp Công dựng nghiệp lớn. Thời vua Tấn Võ, Trung Hoa, buổi tối vua dùng dương xa để ngự đến phòng các phi tần. Dê thích ăn lá dâu, nên cung phi thường lên treo lá dâu non trước cửa để Dê háu ăn dừng lại. Vua cho là hữu duyên, và sẽ qua đêm tại điện mà dương xa dừng.

Trong ngôn ngữ Việt Nam, hình ảnh Dê xuất hiện đa dạng, sinh động, hấp dẫn. Như ta đã biết, khi nói đến Dê, vì tính dục và sinh sản tự nhiên ở Dê rất mạnh, nên Dê được gán cho một hình tượng của dâm đảng, thô tục. Trong trò đánh số Đề, hình Dê ở số 35, người ta

chỉ cần nói 35 là biết ám chỉ đó là Dê xòm. Dê bị gán nhiều thành kiến, máu Dê, thối Dê, Dê cụ. Tất cả các từ trên đề ám chỉ người có tính bốc hốt, sàm sỡ, dâm dăng. Khi cảnh cáo những kẻ hay dê bừa bãi, có ngày gặp nạn... .

Dê sòm ăn trái khổ qua.

Ăn nhiều sấu Ròm, chết cha Dê sòm.

Tình ái lung tung thì cũng bị nguyên rữa.

Phụng Hoàng đậu nhánh Sa Kê.

Ông thần không vật thẳng dê cho rồi.

Trong Lục Vân Tiên khi nói đến tính tình của Bùi Kiệm:

Con người Bùi Kiệm máu dê.

Ngồi chai bộ mặt như là thịt trâu.

Từ tích xe Dê, trong Cung Oán Ngâm khúc của Nguyễn Gia Thiều có câu:

Phải duyên hương lửa cùng nhau.

Xe Dê lọ rắc lá dâu mới vào.

Những câu nói thông thường liên quan về Dê trong văn chương bình dân:

- Bán Bò, tậu ruộng mua Dê về cày: mĩa mai, sinh hoạt hàng ngày, không biết tính toán.

- Cà kê, Dê Ngỗng: chỉ người ăn không ngồi rồi, thích nói chuyện dông dài, huyền thuyên, vớ vẩn.

- Giàu nuôi Chó, khó nuôi Dê, không nghề nuôi ngỗng: Ý nói nuôi Dê thì dễ.

- Máu Bò cũng như Tiết Dê: chỉ người không rõ vấn đề.

- Treo đầu Dê, bán thịt chó: chỉ nói một đàng, làm một nẻo.

- Dương chất, Hồ bì: chỉ bề ngoài loè loẹt, bên trong xấu xa.

Trò chơi của trẻ: trò bịt mắt, bắt Dê, dung dăng, dung dẻ.

Dê trong món ăn: Sơn dương trùng, một trong những món ăn ngon, bổ của thời Từ Hy thái hậu. Carry Dê, món ăn của Ấn Độ.

Dược thảo có tên Dê: Cà dái Dê là cà tím. Dương đề: rễ và lá. Dâm

dương hoắc: thuốc họ hoàng liên gai. Cây sừng Dê, Dương đề thảo, Dương san hô, Dương xuân sa, Dương đào, sừng Dê, thang thuốc Minh Mạng...

Chuyện Dê, xin tạm ngừng. Chúc sinh nhật đến cho các bạn tại cung Mùi, được mọi sự đều nhiều may mắn trong năm Ất Mùi. Tặng các vị đạo tràng một X, hai X, ba X... tham khảo thêm về Dê, để thích thú với thói Dê cụ của đời.

Xuân Ất Mùi, con Dê có sừng, râu ria rậm rạp, be he...be he vạn sự tốt lành... be he.. be he.

Tiểu lâm thời cộng sản

Có ba vị tướng người Nhật, Mỹ và Việt Nam thi xem quân đội của ai dũng cảm nhất.

Người Mỹ nói:

-Bây giờ tôi cho 1 tiểu đội lính của mình vào một căn phòng. Sau khi tôi thả 1 sợi lông chạm đất thì 1 phút sau lính của tôi sẽ tự sát hết.

Quả đúng như vậy, sau khi vị tướng người Mỹ thả sợi lông xuống đất và đi ra khỏi phòng thì nghe thấy tiếng cầu kinh của binh sĩ Mỹ và một phút sau tất cả đều tự sát hết.

Đến lượt vị tướng người Nhật nói:

-Cần gì phải 1 phút. Chỉ cần sợi lông chạm đất là lính của tôi sẽ tự sát hết. Khi ông ta thả sợi lông rồi vừa bước ra khỏi phòng thì đã nghe thấy tiếng súng nổ và tất cả đều đã chết.

Đến lượt Vị tướng Việt thì ông cũng làm như vậy và ba vị tướng ngồi chờ. Nhưng chờ đến nửa tiếng mà vẫn chưa nghe tiếng súng nên hai vị tướng kia cười chế giễu vị tướng Việt. Nhưng rồi ông cười khẩy và dẫn hai vị tướng kia vào phòng.

Hai vị tướng kia há hốc mồm kinh ngạc vì tất cả anh lính đều đang nằm dưới sàn nhà.... thổi lông gà để không cho nó chạm đất.